

יא

פרק שני

פֶּרֶק שֵׁנִי

אָמְרוּ בָּנָיו שֶׁל הוֹרְקָנוּס לְאַבְיָהֶם, עֲלָה לָךְ לִירוּשָׁלַיִם וְנִגְדָה אֶת בְּנֵךְ אֱלִיעֶזֶר מִנְכָסֶיךָ. וְעָלָה לִירוּשָׁלַיִם לְנִדְוֹתוֹ, וּמָצָא שָׁם יוֹם טוֹב לְרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי. וְהָיוּ כָּל גְּדוּלֵי הַמְּדִינָה סוֹעֲדִין אֶצְלוֹ, בֶּן צִיצִית הַכֶּסֶת, וְנִקְדִימוֹן בֶּן גּוּרְיֹון, וְבֶן כֶּלְבָּא שְׁבוּעַ. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ בֶּן צִיצִית הַכֶּסֶת. שֶׁהָיָה מִסֵּב לְמַעְלָה מִגְּדוּלֵי יְרוּשָׁלַיִם. אָמְרוּ עַל נִקְדִימוֹן בֶּן גּוּרְיֹון, שֶׁהָיָה לוֹ מְזוֹן שְׁלֹשָׁה סָאִים קָמַח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁהָיוּ בִירוּשָׁלַיִם. אָמְרוּ עָלָיו עַל בֶּן כֶּלְבָּא שְׁבוּעַ, שֶׁהָיָה לוֹ בֵּית אַרְבַּע כּוֹרִין שֶׁל גִּנּוֹת טוֹחֲנִין בְּזָהָב. אָמְרוּ לוֹ, הֲרֵי אָבִיו שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בָּא. אָמַר לָהֶם, עֲשׂוּ לוֹ מְקוֹם, וְעֲשׂוּ לוֹ מְקוֹם וְהוֹשִׁיבוּ אוֹתוֹ אֶצְלוֹ. וְנָתַן עֵינָיו בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אָמַר לוֹ, אָמַר לָנוּ דְבַר אֶחָד מִן הַתּוֹרָה. אָמַר לוֹ, רַבִּי, אֲמַשְׁל לָךְ מִשָּׁל לָמָּה הַדְּבַר דּוֹמָה לְבוֹר הַזֶּה שֶׁאֵינוֹ יָכֹל לְהוֹצִיא מִים יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהָיָה מוֹצִיא (פְּלוֹמֵר כֹּל כַּסּוֹת הַמַּיִם שֶׁהוֹצִיא אֵינוֹ יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהַכְּנִיס לְתוֹכוֹ) כִּי אֲנִי אֵינוֹ יָכֹל לֵאמֹר דְּבַרֵי תּוֹרָה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁקִּבַּלְתִּי מִמֶּךָ. אָמַר לוֹ, אֲמַשְׁל לָךְ מִשָּׁל לָמָּה הַדְּבַר דּוֹמָה, לְמַעַן זֶה שֶׁהוּא נוֹבֵעַ וּמוֹצִיא מַיִם, וַיֵּשׁ בְּכַחוֹ לְהוֹצִיא מַיִם יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהוּא מְכַנִּיס. כִּי אַתָּה יָכֹל לֵאמֹר דְּבַרֵי תּוֹרָה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁקִּבַּלוּ

מְסִינִי. אָמַר לוֹ, שְׁמָא מִמְּנִי אַתָּה מִתְבַּיֵּשׁ, הֲרִינִי עוֹמֵד
מֵאַצְלָךְ. עָמַד רַבֵּן יוֹחָנָן וְהֵלֵךְ לוֹ לַחוּץ, וְהָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ וּפְנָיו מְאִירוֹת כְּאוֹר הַחֲמָה, וְקַרְנוֹתָיו יוֹצְאוֹת
כְּקַרְנוֹתָיו שֶׁל מֹשֶׁה, וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ אִם יוֹם וְאִם לַיְלָה. בָּא
רַבֵּן יוֹחָנָן מֵאַחוּרָיו וּנְשָׁקוּ עַל רֵאשׁוֹ. אָמַר לוֹ, אֲשֶׁרִיכֶם
אֲבָרְהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב שְׂיֻצָא זֶה מִחֲלָצִיכֶם. אָמַר הוֹרְקָנוּס, לְמִי
אָמַר כֵּן. אָמְרוּ לוֹ, לְאֱלִיעֶזֶר בֶּנְךָ. אָמַר לָהֶם, לֹא כֵן הָיָה לוֹ
לוֹמַר, אֲלֹא אֲשֶׁרִי אָנִי שְׂיֻצָא זֶה מִחֲלָצִי. הָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ, וְאָבִיו עוֹמֵד עַל רַגְלָיו. כִּיּוֹן שָׂרְאָה אָבִיו עוֹמֵד
עַל רַגְלָיו, נִבְהַל. אָמַר לוֹ, אָבָא, שִׁב, שְׂאִינִי יָכַל לוֹמַר דְּבָרֵי
תּוֹרָה וְאַתָּה עוֹמֵד עַל רַגְלֶיךָ. אָמַר לוֹ, בְּנִי, לֹא עַל כֵּן בָּאתִי,
אֲלֹא לְגַדּוֹתְךָ מִנְכָסִי. וְעַתָּה שְׂבָאתִי לְרֵאוֹתְךָ וְרֵאתִי כָּל
הַשִּׁבְחָה הַזֶּה, הֲרִי אַחֶיךָ מְגַדִּים מֵהֶם, וְהֵם נִתּוּנִים לָךְ בְּמִתְנָה.
אָמַר לוֹ, וְהֲרִי אָנִי (י"ג וְהֲרִי אָנִי שְׂוֵה. עֵין רד"ל) אֵינִי שְׂוֵה כְּאַחַד מֵהֶם.
אֵלּוֹ קַרְקָעוֹת בְּקִשְׁתִּי מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָיָה לְפָנָיו
לְתַן לִי, שְׁנֵאמַר, לֹה' הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּבְל וַיֵּשְׁבִי בָּהּ (תְּהִלִּים
כד א). וְאֵלּוֹ כֶּסֶף וְזָהָב בְּקִשְׁתִּי, הָיָה נוֹתֵן לִי, שְׁנֵאמַר, לִי
הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם ה' צְבָאוֹת (חגי ב ח). אֲלֹא לֹא בְּקִשְׁתִּי
מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲלֹא תּוֹרָה בְּלִבְד, שְׁנֵאמַר, עַל כֵּן
כָּל פְּקוּדֵי כָל יִשְׂרָאֵל, כָּל אֲרַח שֶׁקָּר שְׁנֵאֲתִי (תְּהִלִּים קיט קכח).